

Makro: Sanayi üretiminde zayıflama yavaşlayarak sürüyor

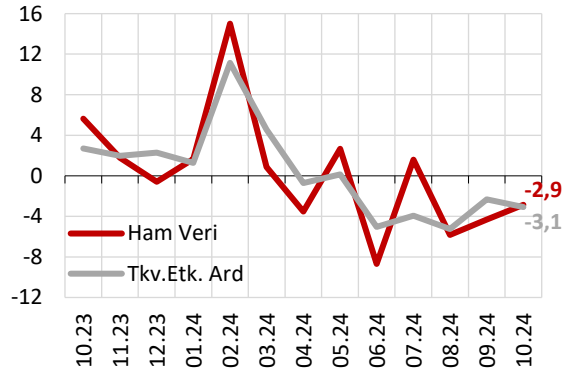
Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), ekimde aylık %0,9 azaldı ve eylül ayındaki artış, anket göstergelerinin de ima ettiğine paralel olarak bir eğilime dönüşmedi. Yıllık bazdaki düşüş eğilimi ise %2,9 ile sürdü. SÜE ekim ayı itibarıyla üçüncü çeyrek ortalamasının %0,4 altında kalırken, bu görünüm, SÜE'deki yavaşlamanın son çeyrekte de sürdüğüne ancak önemli ölçüde hız kaybettiğine işaret etti.

SÜE'yi eğilimi ile karşılaştırdığımızda, SÜE'nin eğilimin %3,9 altında kaldığı ve zayıf bir görünüme işaret ettiğini görüyoruz. Bu zayıflık sermaye mallarında daha kuvvetli olmak üzere sektörlerin büyük çoğunluğuna yayılmış durumda. İmalat sanayiine ilişkin öncü göstergeler kısmen toparlanma sinyalleri verse de, SÜE'deki zayıf seyrin bir süre daha devam etmesini bekliyoruz. Hizmet ve ticaret göstergelerindeki seyir ile birlikte ele aldığımızda iktisadi faaliyetin genelindeki zayıflamanın sanayi üretiminin ima ettiğinden daha sınırlı olduğunu değerlendiriyoruz.

SÜE, ekim ayında mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış (m.a.) olarak aylık bazda %0,9 gerileyerek geçen ayki artışın (%1,6) bir toparlanma hareketinden ziyade, geçici etkiler ve teknik sebeplerle gerçekleşen bir düzeltme hareketi olduğuna dair değerlendirmemizi teyit etti (Grafik 2 ve 3; Tablo 2). SÜE yıllık değişimi negatif tarafta kalmaya devam etti. Yıllık bazda daralma %2,9 olurken, takvim etkisi hariç %3,1 ile bir miktar daha yüksek gerçekleşti (Grafik 1, Tablo 1).

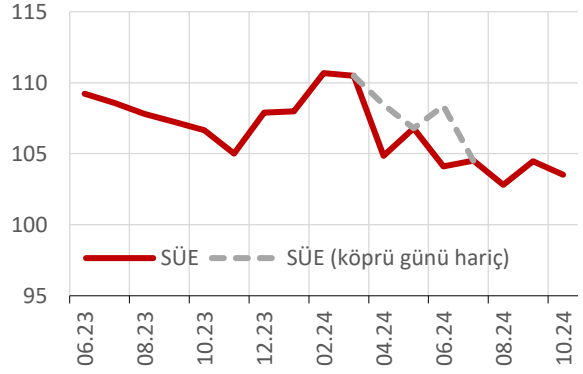
Üçüncü çeyrekte SÜE'deki yavaşlamanın köprü günü etkileri hariç baktığımızda hızlandığını tahmin etmiştik (Grafik 4). Ekim ayı itibarıyla çeyreklik değişim üzerindeki köprü günü etkileri de ortadan kalktığından, son çeyrekteki değişim için resmi verileri kullanabiliriz. Ekim ayında SÜE (m.a.) üçüncü çeyrek ortalamasının %0,4 altında kaldı. Bu görünüm, SÜE'deki yavaşlamanın son çeyrekte de sürdüğüne ancak önemli ölçüde hız kaybettiğine işaret ediyor.

Grafik 1. SÜE (yıllık % değişim)

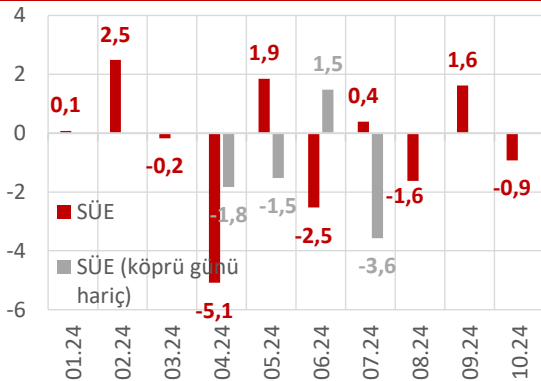
Kaynak: TÜİK

Grafik 2. SÜE (m.a., 2021=100)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 3. SÜE (m.a., aylık % değişim)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 4. SÜE (m.a., çeyreklik % değişim)

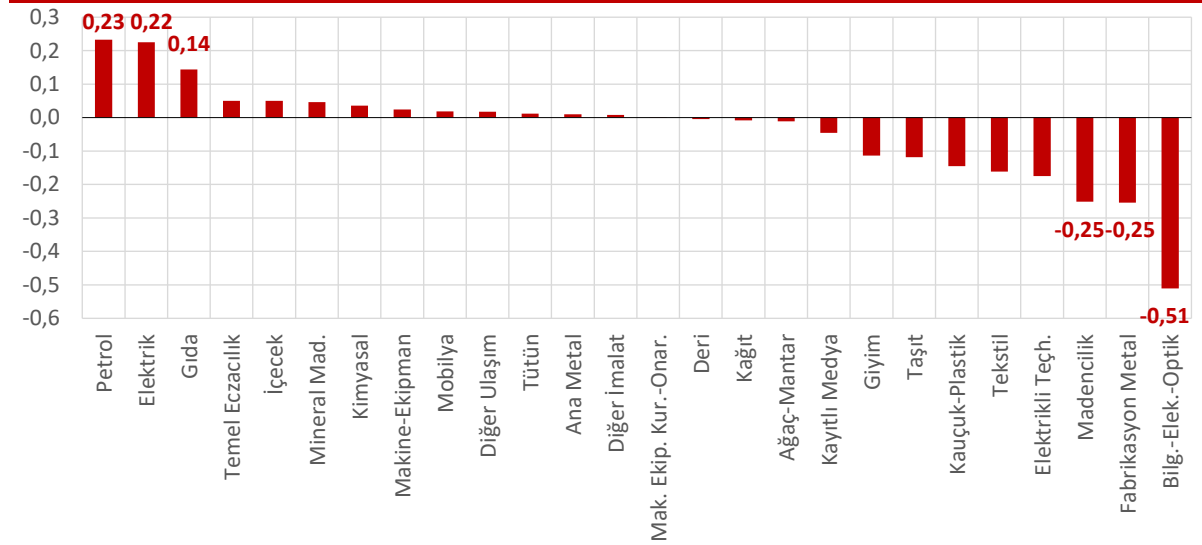

* Ekim ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK, Akbank

SÜE (m.a.) aylık değişimine katkılara göre, düşürücü yönde öne çıkan sektörler sırasıyla “bilgisayar, elektronik ve optik aletler”, fabrikasyon metal ve madencilik; artış yönünde en çok katkı veren sektörler ise “kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri”, “elektrik, gaz ve buhar” ile gıda oldu (Grafik 5, Tablo 2). Ekim ayında petrol ürünleri, bilgisayar, elektronik ve optik aletler ile fabrikasyon metaldeki sert aylık değişimler eylül ayındaki yüksek oranlı değişimlerin düzeltilmesi gibi görünüyor. Bu hareketleri dışladığımızda ana eğilimdeki aylık daralmanın yaklaşık %0,5 ile daha düşük olduğunu tahmin ediyoruz. Ana eğilimdeki daralmada ise tekstil, giyim, elektrikli teçhizat ve kauçuk ve plastik sektörlerindeki zayıflama rol oynadı. Mineral maddeler ve ana metal gibi inşaat bağlantısı yüksek sektörlerde ise aylık bazda artış kaydedildi.

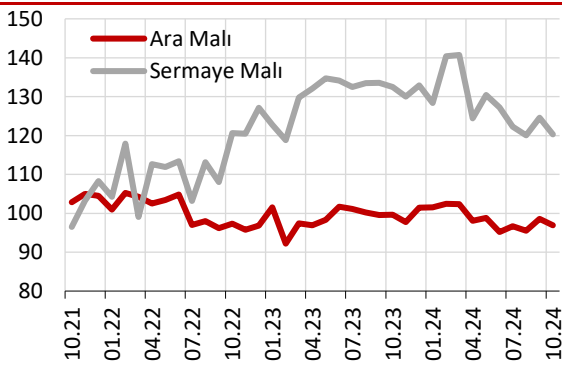
Grafik 5. Ekim Ayı SÜE Aylık Değişimine Katkılar
(% puan, mevsimsellikten arındırılmış)

Kaynak: TÜİK, Akbank

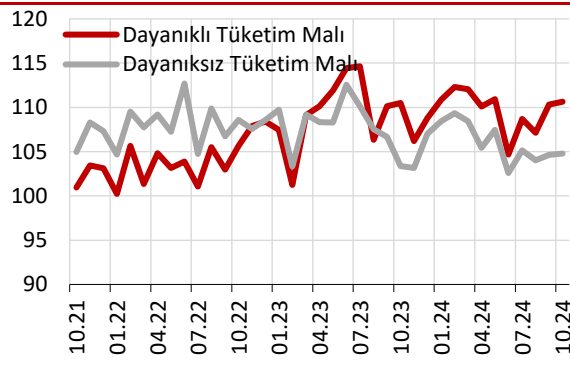
Bu görünüm altında, aylık bazdaki üretim düşüşü ara malı ve yatırım malı sektörlerinden kaynaklanırken, enerjideki artış ile tüketim mallarındaki sınırlı artış düşüşü sınırladı (Grafik 6 ve 7; Tablo 2). Çeyreklik bazda ise enerji ve sermaye mallarında düşüş, ara mallarında yatay seyir, dayanıksız tüketim mallarında sınırlı artış, dayanıklı tüketim mallarında ise %1,8 ile belirgin bir artış gerçekleşti (Grafik 8 ve 9, Tablo 2).

Grafik 6. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

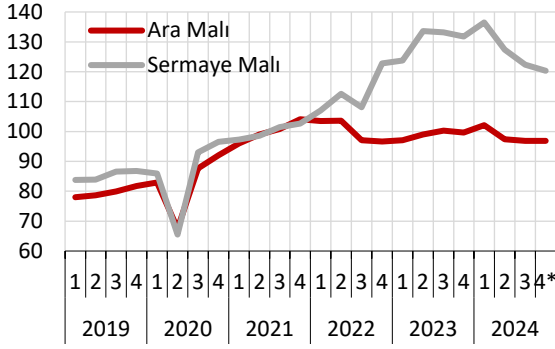
Kaynak: TÜİK

Grafik 7. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

Kaynak: TÜİK

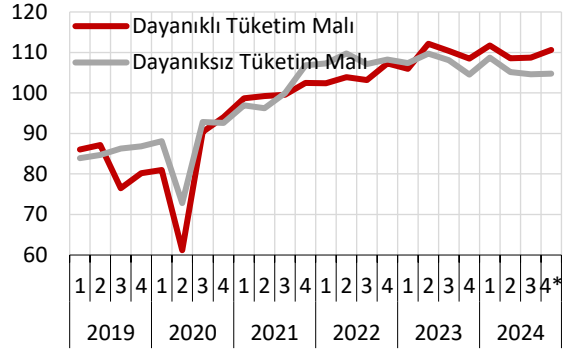
Grafik 8. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

* Ekim ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

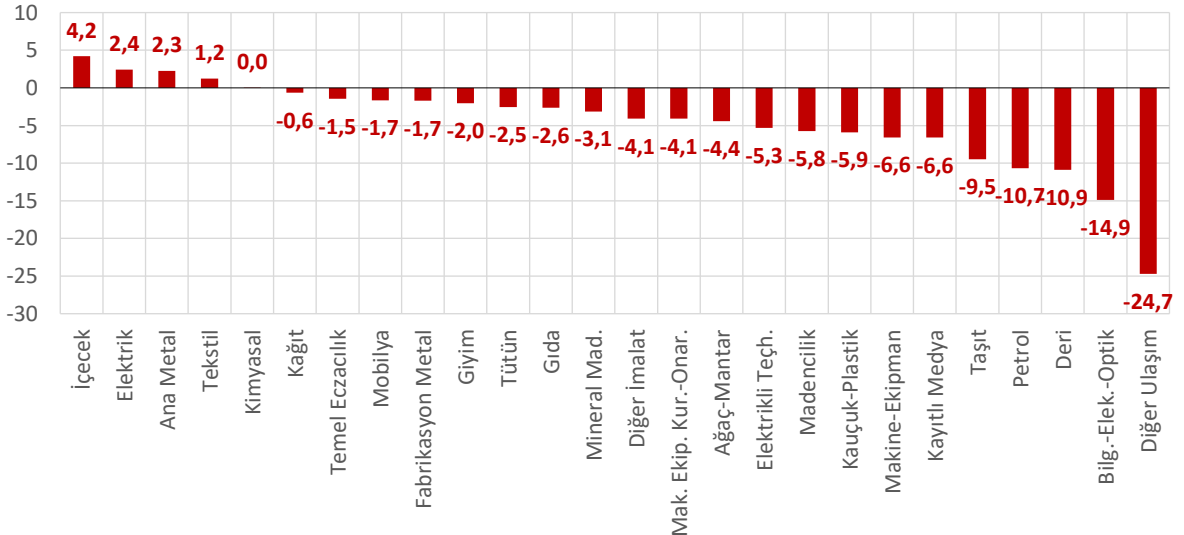
Grafik 9. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

* Ekim ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

Sektörel üretimlerin geldiği seviyeleri, eğilimleri ile karşılaştırmak, sektörel faaliyetin gücünü değerlendirmek adına önemli bilgi içeriyor. Buna göre ekim ayı itibarıyla SÜE, eğiliminin %3,9 altında yer alıyor ve zayıf bir görünüme işaret ediyor. Sektörel olarak en zayıf faaliyet, eğiliminin yaklaşık %25 altında üretim yapan diğer ulaşım araçları imalatı ile eğiliminin %15 altında üretim yapan bilgisayar, elektronik ve optik aletlere ait (Grafik 10). Bu iki sektörü deri, petrol ürünleri ve taşıt takip ediyor. En zayıf sektörlerin çoğunluğunun sermaye mallarına ait olması dikkat çekici. Nitekim sermaye malları eğiliminin %10,7 altında üretim yaparak görece en zayıf seyreden ana sektör konumunda. Eğiliminin üzerinde üretime sahip olan sektör sayısı ise oldukça az. Yalnızca içecek, elektrik, gaz ve buhar, ana metal, tekstil ve kimya sektörleri eğiliminin üstünde veya eğilimiyle aynı seviyede üretim yapmakta. Ancak genel resme baktığımızda SÜE'nin eğiliminin altında kalması sektörlerin büyük çoğunluğuna yayılmış durumda. Ana sanayi gruplarına göre hesaplamalarımız, eğilimlerine kıyasla üretimin ara mallarında %2,3, dayanıklı tüketim mallarında %1,8, dayanıksız tüketim mallarında %2,6 ve enerjide %0,9 oranında düşük kaldığı şeklinde. Sanayi üretiminin zayıf seyrinde hem iç hem de dış talep koşullarındaki zayıflama etkili oldu. Bu görünümün bir süre daha devam etmesini bekliyoruz.

Grafik 10. Sanayi Üretiminin Eğiliminden Farkı* (%)
(% puan, mevsimsellikten arındırılmış)

* Eğilim, HP filtresi kullanılarak her bir seri için ayrı ayrı tahmin edilmiştir

Kaynak: TÜİK, Akbank

Tablo 1. Sanayi Üretim Endeksi (Yıllık Yüzde Değişim)

	Tem.24	Ağu.24	Eyl.24	Eki.24	2024-Ç1	2024-Ç2	2024-Ç3	2024-Ç4*
Toplam Sanayi	1,6	-5,8	-4,3	-2,9	5,4	-3,0	-2,9	-2,9
Madencilik ve Taşocakçılığı	5,1	-6,8	-5,8	-13,7	9,5	6,1	-2,6	-13,7
Kömür ve Linyit Çıkarılması	28,1	8,2	12,9	-2,4	11,0	27,1	16,2	-2,4
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	27,3	23,5	19,2	18,3	3,9	21,2	23,3	18,3
Metal Cevherleri Madenciliği	-2,0	-20,3	-16,2	-27,5	12,6	3,6	-13,0	-27,5
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	-4,3	-7,8	-7,3	-11,8	4,1	-5,1	-6,5	-11,8
İmalat Sanayi	1,1	-6,0	-4,6	-3,1	5,1	-4,2	-3,2	-3,1
Gıda Ürünleri İmalatı	2,8	-0,2	-2,0	-1,8	10,3	1,6	0,1	-1,8
İçeceklerin İmalatı	-0,1	-3,6	-3,4	9,2	16,6	5,5	-2,3	9,2
Tütün Ürünleri İmalatı	12,3	0,2	-12,3	1,2	20,4	0,3	-0,7	1,2
Tekstil Ürünleri İmalatı	1,4	-6,1	-1,8	0,0	1,3	-5,8	-2,2	0,0
Giyim Eşyaları İmalatı	9,6	-0,8	3,5	10,8	-12,3	-12,7	4,0	10,8
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	-6,1	-14,9	-8,6	-11,1	-17,4	-16,4	-9,9	-11,1
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	-12,0	-11,9	-8,0	-8,5	0,3	-13,7	-10,7	-8,5
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	1,3	-10,4	-2,2	-0,2	6,5	-0,1	-3,9	-0,2
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	6,1	-0,9	4,7	-11,8	-7,1	-10,0	3,1	-11,8
Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ür.	3,9	-4,5	-20,6	-21,1	12,8	6,0	-6,9	-21,1
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	12,1	-0,3	-0,6	1,8	5,8	0,4	3,5	1,8
Temel Eczacılık Ürünlerinin İmalatı	-19,1	-16,9	-14,8	-1,3	1,1	-7,3	-16,9	-1,3
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	-3,7	-9,1	-4,0	-4,7	1,1	-8,8	-5,6	-4,7
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ür.	-2,6	-5,1	-6,2	-4,1	4,3	-4,4	-4,7	-4,1
Ana Metal Sanayii	8,9	3,4	2,8	3,2	10,7	2,3	5,0	3,2
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	2,4	-5,6	1,7	3,6	3,1	-7,6	-0,5	3,6
Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ür.	-16,4	-14,3	-16,3	-17,4	0,9	-10,8	-15,7	-17,4
Elektrikli Teçhizat İmalatı	14,0	-5,1	1,0	-0,7	7,0	0,6	3,1	-0,7
Makine ve Ekipman İmalatı	-5,0	-10,8	-14,3	-7,4	-4,3	-10,7	-10,1	-7,4
Motorlu Kara Taşıtı İmalatı	-7,3	-19,9	-9,1	-12,2	8,8	-8,3	-11,5	-12,2
Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	0,7	-19,5	-30,2	-17,4	39,6	-1,0	-17,4	-17,4
Mobilya İmalatı	-8,9	-0,3	-0,6	1,5	-1,7	-12,6	-3,4	1,5
Diğer İmalatlar	5,7	1,1	-2,2	-1,8	4,4	-6,4	1,3	-1,8
Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	6,3	-2,4	9,4	-0,9	16,4	10,5	4,3	-0,9
Elektrik, Gaz, Buhar	9,5	1,8	1,1	7,6	7,5	6,3	4,2	7,6
Toplam Sanayi	1,6	-5,8	-4,3	-2,9	5,4	-3,0	-2,9	-2,9
Ara Malı	1,6	-5,4	-3,3	-2,6	5,1	-3,0	-2,4	-2,6
Dayanıklı Tüketim Malı	4,3	-1,1	-4,4	-0,5	7,1	-2,8	-0,6	-0,5
Dayanısız Tüketim Malı	2,0	-4,2	-3,2	-0,3	0,6	-5,4	-1,8	-0,3
Enerji	9,9	1,4	-2,3	0,1	9,0	8,2	3,1	0,1
Sermaye Malı	-2,2	-11,7	-8,4	-8,9	9,5	-6,1	-7,4	-8,9
Düşük Teknoloji	1,9	-3,4	-1,6	0,3	1,9	-5,1	-1,1	0,3
Orta-Düşük Teknoloji	0,9	-4,5	-3,0	-3,0	6,2	-2,4	-2,2	-3,0
Orta-Yüksek Teknoloji	4,4	-12,0	-7,0	-5,9	5,1	-1,8	-4,8	-5,9
Yüksek Teknoloji	-16,0	-5,0	-20,6	-13,3	20,7	-17,6	-14,5	-13,3

* Ekim ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

Tablo 2. Sanayi Üretim Endeksi (Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış)

	Aylık Yüzde Değişim				Çeyreklik Yüzde Değişim			
	Tem.24	Ağu.24	Eyl.24	Eki.24	2024-Ç1	2024-Ç2	2024-Ç3	2024-Ç4*
Toplam Sanayi	0,4	-1,6	1,6	-0,9	3,0	-4,1	-1,3	-0,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	0,4	-4,6	1,2	-4,8	-0,4	-2,5	-2,3	-5,6
Kömür ve Linyit Çıkarılması	-2,0	-8,6	-2,4	-3,9	7,7	5,6	-4,4	-8,3
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	1,8	0,8	-1,5	2,8	-2,3	17,1	7,9	2,1
Metal Cevherleri Madenciliği	1,9	-11,4	7,7	-11,7	-7,8	-3,7	-5,6	-10,9
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	-0,4	5,7	-2,9	0,0	7,3	-12,4	-0,6	-0,2
İmalat Sanayi	0,6	-1,3	1,9	-1,0	3,1	-4,5	-1,4	-0,2
Gıda Ürünleri İmalatı	2,8	0,1	-0,8	1,2	5,8	-5,3	-1,6	0,7
İçeceklerin İmalatı	-4,3	-1,4	0,8	10,8	9,9	-6,3	-6,2	10,9
Tütün Ürünleri İmalatı	0,3	-2,2	-1,7	2,9	2,1	-1,1	0,2	1,0
Tekstil Ürünleri İmalatı	0,2	-2,8	4,8	-2,1	2,6	-0,8	-1,5	0,0
Giyim Eşyaları İmalatı	2,6	-1,8	4,1	-2,3	3,6	1,1	3,8	-0,3
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	3,8	-3,5	-2,0	-0,5	-2,6	-0,9	-2,4	-3,0
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	4,2	2,6	4,2	-1,0	3,1	-13,0	0,0	2,5
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	6,2	-4,5	3,3	-0,3	3,7	-2,6	-1,4	0,3
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	4,4	-0,1	-4,2	-7,3	3,0	0,8	2,6	-10,0
Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ür.	1,1	-5,2	-20,8	11,4	-3,7	-3,4	-7,9	-7,0
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	1,6	-1,5	0,7	0,8	4,2	-3,0	-0,8	0,7
Temel Eczacılık Ürünlerinin İmalatı	0,4	6,2	-2,6	3,3	-1,3	-5,6	-0,1	3,5
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	3,2	-1,6	4,4	-3,7	3,9	-7,6	-0,9	-1,5
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ür.	0,2	0,7	-0,3	0,7	4,7	-6,2	-1,9	0,7
Ana Metal Sanayii	2,3	-0,9	2,5	0,2	3,1	-3,5	1,1	1,6
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	0,0	0,5	5,9	-3,5	2,0	-2,7	3,0	0,3
Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ür.	-8,6	7,0	20,2	-18,2	-0,6	-12,4	0,9	-6,0
Elektrikli Teçhizat İmalatı	4,3	-6,5	5,8	-4,0	3,2	-3,8	1,1	-2,6
Makine ve Ekipman İmalatı	1,6	-1,6	1,5	0,6	-4,8	-4,4	-1,0	1,1
Motorlu Kara Taşıtı İmalatı	-0,9	-7,6	10,2	-2,3	1,8	-7,7	-6,2	1,4
Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	-15,7	0,2	-9,2	0,5	17,8	-11,2	-15,5	-5,7
Mobilya İmalatı	3,1	-1,0	2,8	0,8	5,1	-5,0	0,0	2,3
Diğer İmalatlar	0,2	2,4	0,5	0,4	-1,4	-3,8	1,9	1,6
Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	1,9	-0,8	0,9	0,0	-0,5	1,1	0,7	0,4
Elektrik, Gaz, Buhar	-2,0	-3,1	-1,9	3,3	4,4	1,2	1,3	0,9
Toplam Sanayi	0,4	-1,6	1,6	-0,9	3,0	-4,1	-1,3	-0,4
Ara Malı	1,5	-1,2	3,2	-1,7	2,5	-4,6	-0,5	0,0
Dayanımlı Tüketim Malı	3,8	-1,4	3,0	0,3	3,0	-2,8	0,1	1,8
Dayanımsız Tüketim Malı	2,5	-1,1	0,6	0,1	4,0	-3,3	-0,5	0,2
Enerji	-1,0	-3,9	-6,2	4,1	2,4	1,3	-1,0	-1,6
Sermaye Malı	-3,9	-1,8	3,8	-3,5	3,6	-6,7	-4,0	-1,6
Düşük Teknoloji	2,3	-1,3	1,8	-0,2	4,1	-3,3	-0,5	0,6
Orta-Düşük Teknoloji	1,1	-0,6	0,3	0,0	1,7	-4,1	-0,9	0,1
Orta-Yüksek Teknoloji	-0,9	-7,1	5,6	-2,0	1,2	-1,6	-4,5	-0,9
Yüksek Teknoloji	-7,6	21,6	-2,4	-7,9	11,3	-23,5	3,4	-3,6

* Ekim ayı verisidir.

Kaynak: TÜİK

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağrı Sarıkaya– Baş Ekonomist

Cagri.Sarikaya@akbank.com

Çağlar Yüncüler

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Alp Nasır

Alp.Nasir@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekilde, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekilde ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekilde ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizatihi bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekilde ve surette Akbank T.A.Ş., Ak Yatırım A.Ş. ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekilde ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

